

Høringsnotat

FORSLAG TIL FORSKRIFT OM NARKOTIKAPROGRAM MED DOMSTOLSKONTROLL – FORSLAG TIL ENDRING I STRAFFEPROSESSLOVEN - HØRING

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til ny forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll (ND). Departementet foreslår samtidig at vernetingsreglene i straffeprosessloven endres, slik at det åpnes adgang for at oppfølgingen av narkotikaprogrammet kan gjennomføres av en annen domstol enn den som har idømt programmet.

Høringsutkastet kan anvendes midlertidig i den utstrekning bestemmelsene ikke krever forskrifts form, eller hvor krav eller inngrep overfor domfelte allerede følger av lov eller gjeldende forskrift.

2. Nærmere om narkotikaprogram med domstolskontroll som vilkår for betinget dom

En prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll som vilkår for betinget dom ble innført i kommunene Oslo og Bergen fra 1. januar 2006. Prøveordningen var hjemlet i straffeloven 1902 § 53 nr. 6 og er forlenget flere ganger.

Narkotikaprogram med domstolskontroll er et alternativ til ubetinget fengsel for lovbrytere som ønsker å gjøre en innsats for å bryte et negativt handlingsmønster. Formålet er å forebygge ny kriminalitet og fremme domfeltes rehabilitering gjennom blant annet samordning av de praktiske hjelpe- og behandlingstilbudene for personer med rusmiddelproblemer som omfattes av ordningen. Narkotikaprogrammet er et individuelt tilpasset rehabiliteringsprogram som tar utgangspunkt i den enkeltes særlige forutsetninger og behov. Programmet forutsetter et tett og forpliktende samarbeid mellom kriminalomsorgen og ulike forvaltningssamarbeidspartnere.

En evaluering gjennomført av Statens institutt for rusmiddelforskning

(SIRUS) har vist positive effekter av prøveordningen i Bergen og Oslo. Evalueringen viser at deltakelse i programmet gir tydelige positive effekter utover det som er vanlig i rusbehandling generelt. Regjeringen har i sin opptrappingsplan for rusfeltet gått inn for å utvide ordningen og gjøre den permanent. Utvidelse og permanent etablering av ordningen forventes å bidra til en reduksjon i tilbakefall og økning i livskvaliteten for en særlig tungt belastet gruppe.

Domstolenes rolle

I forbindelse med innføringen av prøveordningen i Oslo og Bergen ble det reist prinsipielle innvendinger mot dommerens rolle, slik den opprinnelig var tiltenkt. Departementet gikk derfor inn for en modell hvor dommeren i utgangspunktet ikke var tillagt andre roller enn de som ordinært er tillagt domstolen.

Domstolene deltar ikke i forvaltningssamarbeidet eller den daglige oppfølgingen av den domfelte. Domstolenes rolle består i at de deltar i programmet etter begjæring fra kriminalomsorgen når det er behov for rettens avgjørelse etter straffeloven § 39. I medhold av denne bestemmelsen kan retten endre eller fastsette nye vilkår i prøvetiden. Domstolen kan også forlenge prøvetiden dersom den anser det påkrevd. Videre er det domstolene som avgjør om det er grunnlag for å overføre domfelte fra en fase til en annen i programmet. Etter departementets oppfatning bryter ikke domstolenes oppfølging av narkotikaprogrammet med den tradisjonelle dommerrollen.

Domstolenes rolle er sentral når det gjelder oppfølgingen og gjennomføringen av programmet for den enkelte domfelte. Engasjement fra domstolenes side vil kunne bidra til å styrke den autoritet som er nødvendig for å kunne gjennomføre programmet på en vellykket måte.

ND - sentrene

Den nasjonale oppfølgingen av ND-ordningen er lagt til de eksisterende ND-sentrene i Oslo og Bergen. Disse sentrene har en sentral rolle i videreutviklingen av den landsdekkende ND-ordningen, med blant annet opplæring og oppfølging av de lokale ND-koordinatorene, samtidig som virksomheten i Oslo og Bergen videreføres. Erfaringene fra prøveordningen i Oslo og Bergen og det tverrfaglige samarbeidet har vært gode, og det er viktig at videreutviklingen av ND-ordningen bygger på disse erfaringene. I sin opptrappingsplan for rusfeltet har regjeringen foreslått at ND-sentrene i Bergen og Oslo etableres som nasjonale kompetansesentre.

3. Bakgrunnen for forslaget

Regjeringen ønsker å styrke innsatsen for personer som sliter med rusproblemer. Regjeringen la derfor frem en opptrappingsplan for rusfeltet i

november 2015 (Prop. 15 S 2016-2017). Utvidelse og permanent etablering av ordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll er et viktig tiltak i planen.

I henhold til straffeloven 2005 § 38 kan Kongen bestemme at narkotikaprogram med domstolskontroll skal etableres som en prøveordning. Permanent etablering krever imidlertid lovendring.

I påvente av lovendring ble prøveordningen gjort landsdekkende og forlenget frem til 31. desember 2016, jf. forskrift 12. februar 2016, fastsatt ved kgl.res. 12. februar 2016 med hjemmel i straffeloven 2005 § 38. Det ble i denne forbindelse ikke gjort innholdsmessige endringer i forskriften. Forutsetningen var imidlertid at den skulle gjøres til gjenstand for en fullstendig revisjon på et senere tidspunkt.

Gjeldende forskrift er derfor først og fremst tilpasset prøveordningen slik den ble etablert i Oslo og Bergen fra 1. januar 2006. Det har vist seg at den ikke på en tilfredsstillende måte ivaretar oppfølgingen og gjennomføringen av narkotikaprogrammet etter at ordningen er gjort landsdekkende. For at ND-ordningen skal fungere etter sine forutsetninger er det av avgjørende betydning å få på plass en oppdatert forskrift som er tilpasset den nye organiseringen.

4. Forslag til endring av straffeprosessloven § 12.

Bakgrunn for forslaget

Utgangspunktet er at alle domstoler skal kunne idømme narkotikaprogram med domstolskontroll. Det anses imidlertid hensiktsmessig at oppfølgingen av programmet legges til et begrenset antall domstoler, fortrinnsvis de domstoler som holder til på de steder der hvor friomsorgen har sine hovedkontorer. Forslaget må ses i sammenheng med at det på landsbasis ikke avsies et tilstrekkelig antall dommer til å kunne opprettholde kvaliteten og det spesielle ved ND-ordningen dersom ansvaret for oppfølgingen spres på alle. Videre vil det, særlig ved mindre domstoler, kunne oppstå habilitetsspørsmål dersom den dommeren som følger opp den domfelte senere skal behandle ny straffesak i forbindelse med brudd på vilkår og nye straffbare handlinger.

Gjeldende rett

Det følger av straffeprosessloven § 12 at «enkelstående rettshandlinger» som regel skal foretas i den rettskrets der den person som skal avhøres bor, eller oppholder seg. Bestemmelsen gir uttrykk for en veiledende hovedregel som kan fravikes. Et fravik må imidlertid «være begrunnet i at dette etter forholdene i det enkelte tilfelle finnes mer hensiktsmessig, for eksempel at etterforskningen foregår på et annet sted, at det er fare ved opphold eller at

det skal avhøres personer som bor i forskjellige rettskretser», jf. Rt. 2000, side 1299. Straffeprosessloven åpner også adgang for å fravike vernetingsreglene med siktedes samtykke, jf. § 16 a. Et generelt unntak fra vernetingsreglene vil imidlertid komme i konflikt med vernetingsreglene i straffeprosessloven og krever lovendring.

Departementets vurdering

Departementet anser det mest hensiktsmessig at oppfølgingen av programmet legges til et begrenset antall domstoler. Det foreslås at det i straffeprosessloven § 12 annet ledd tas inn en særskilt hjemmel for Kongen til å avgjøre hvilke tingretter som skal ha ansvaret for oppfølgingen av dom på narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. straffeloven § 38.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Allerede i budsjettet for 2016 prioriterte regjeringen permanent etablering og utvidelse av ordningen med narkotikaprogram med domstolskontroll til å bli landsdekkende. Forslaget til ny forskrift medfører ikke ytterligere økonomiske eller administrative konsekvenser.

6. Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1 Formål

Bestemmelsen angir formålet med ND-ordningen, og er en videreføring av gjeldende forskrift § 1. Henvisningen til prøveordningen foreslås fjernet. Videre foreslås bestemmelsens sits punktum utelatt da det er tatt inn en egen bestemmelse om forvaltningssamarbeid i § 4.

Til § 2 Virkeområde

Henvisningen til prøveordningen foreslås fjernet. Beskrivelsen av målgruppen foreslås tatt inn i en egen bestemmelse i § 3.

Til § 3 Målgruppe

Uttrykket «narkotikarelatert kriminalitet» foreslås erstattet med en henvisning til de konkrete lovbruddskategorier og situasjoner hvor det vil kunne være aktuelt å idømme ND. Endringen er utelukkende av redaksjonell karakter og medfører ingen endring når det gjelder målgruppen for ordningen. Målgruppen er personer som er avhengige av narkotiske stoffer, men også personer som har et tilleggsmisbruk kan komme i betraktning. Personer som i hovedsak misbruker alkohol faller imidlertid utenfor.

Til § 4 Forvaltningssamarbeid

Innholdet i bestemmelsen er i utgangspunktet en videreføring av gjeldende § 8. Henvisningen til «team» er fjernet da teamorganisering ikke lenger er relevant etter at ND-ordningen er gjort landsdekkende.

Narkotikaprogram med domstolskontroll bygger på et forpliktende tverrfaglig og tverretatlig samarbeid mellom kriminalomsorgen, spesialisthelsetjenesten, undervisningsetaten, berørte kommuner eventuelt også andre instanser som kan bidra til et helhetlig behandlings- og rehabiliteringstilbud for den enkelte. Kriminalomsorgen og samarbeidende instanser skal forestå den faglige gjennomføringen av narkotikaprogrammet. Kriminalomsorgen skal tilrettelegge for at samarbeidende etater skal kunne yte sine tjenester til domfelte og at domfelte skal få del i tjenestene.

Til § 5 Personundersøkelse

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende forskrift § 5. Henvisningen til «teamet» foreslås fjernet. Bestemmelsene om informasjon til domfelte, herunder om konsekvensene av at samtykke trekkes tilbake, foreslås flyttet til § 5 av hensyn til sammenhengen i regelverket.

Til § 6 Samtykke

Det følger av straffeloven § 37 første ledd bokstav f at narkotikaprogram med domstolskontroll som vilkår for betinget dom krever samtykke fra den domfelte. Bestemmelsen er for øvrig i det vesentlige en videreføring av gjeldende § 4. Det foreslås presisert at samtykket kan trekkes tilbake til enhver tid. Bestemmelsene om informasjon til domfelte, som i dag står i § 5, foreslås tatt inn i § 4 av hensyn til sammenhengen i regelverket. Det foreslås presisert at domfelte særskilt skal informeres om konsekvensene av at samtykke trekkes tilbake etter domsavsigelsen, og at dette skal skje før begjæring om omgjøring sendes retten.

Til § 7 Gjennomføringsplan. Vilkår

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 6. Det foreslås at bestemmelsens overskrift endres for bedre å reflektere bestemmelsens innhold. Henvisningen til «teamet» foreslås fjernet som følge av den nye organiseringen av ND-ordningen. Gjennomføringsplanen skal inneholde forslag til innhold, jf. § 7 og vilkår for gjennomføringen, jf. straffeloven §§ 34 flg.

Det følger av straffeloven § 38 at Kriminalomsorgen har ansvaret for oppfølgingen av domfelte som gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll. Det foreslås tatt inn i forskriften at kriminalomsorgen også skal føre kontroll med at fastsatte vilkår overholdes. Urinprøvekontroll vil i praksis inngå i gjennomføringsplanen som normalt er det som fastsettes av domstolen som vilkår for ND. Gjennomføringsplanen skal utarbeides i samarbeid mellom domfelte, kriminalomsorgen og samarbeidende etater. Gjennomføringsfasene, innholdet i disse og vilkårene for forflytning mellom de ulike fasene skal fremgå av gjennomføringsplanen.

Til § 8 Innhold

Bestemmelsen er i utgangspunktet en videreføring av gjeldende § 7, men er omarbeidet noe. Bestemmelser som best kan beskrives i retningslinjer foreslås utelatt. Bestemmelser om gjennomføringsfaser foreslås flyttet til egen bestemmelse i § 11. Narkotikaprogram med domstolskontroll er et individuelt tilpasset rehabiliteringsprogram, og innholdet skal tilrettelegges ut fra domfelte særlige forutsetninger og behov. Innholdet kan blant annet bestå av behandling i spesialisthelsetjenesten eller den kommunale helse- og omsorgstjenesten, utdanning, sysselsetting, booppfølging, fritidsaktiviteter, oppfølging av arbeids- og velferdsforvaltningen mv. Oppfølging fra kommunale tjenester er avgjørende for at den domfelte kan lykkes i gjennomføringen av programmet.

Til § 9 Domstolskontroll

Bestemmelsen tar sikte på å synliggjøre at domstolen ikke deltar i den daglige oppfølgingen av domfelte, men har en aktiv rolle ved faseoverganger, ved endring eller opphevelse av vilkår, fastsettelse av nye vilkår, forlengelse av prøvetiden eller ved at programmet avsluttes. Domstolen må ved sine avgjørelser se hen til domfeltes progresjon, om programmet gjennomføres etter sine forutsetninger og om vilkår overholdes.

Det er viktig at virkemidlene i straffeloven § 39 brukes aktivt. Reaksjonene må komme raskt, også hvor domfeltes atferd tyder på en positiv utvikling som gir grunn til å oppheve eller lempe på vilkårene. Narkotikaprogrammet forutsetter at vilkår endres i løpet av gjennomføringen og at dette skjer i rettsmøter etter begjæring av kriminalomsorgen. Retten kan ved behov oppheve, endre eller fastsette nye vilkår. Det kan også være aktuelt å forlenge prøvetiden.

Til § 10 Krav til domfelte

Utkastets § 10 angir krav til domfelte under gjennomføring av narkotikaprogrammet. Det er en forutsetning for en hensiktsmessig gjennomføring at domfelte møter til fastsatt tid og sted til avtaler med kriminalomsorgen og andre involverte etater. Det er også en forutsetning at domfelte møter upåvirket av berusende eller bedøvende midler. Manglende eller upresist fremmøte vil kunne medføre reaksjon på brudd, jf. § 14. Det samme gjelder oppmøte i påvirket tilstand.

Opplysningsplikten etter utkastets § 10 første ledd bokstav c omfatter bare opplysninger som har betydning for gjennomføringen av programmet.

Til § 11 Gjennomføringsfaser

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 7 fjerde ledd. Det fremgår imidlertid uttrykkelig av utkastet at retten, etter begjæring av

kriminalomsorgen, skal avsi kjennelse om at domfelte skal komme videre til neste fase. Videre skal narkotikaprogrammets faser, innholdet i disse og vilkårene for forflytning mellom de ulike fasene, fremgå av rettens avgjørelser.

Til § 12 Iverksettelse og gjennomføringstid

Bestemmelsen omhandler iverksettelse av narkotikaprogrammet og slår fast at det er kriminalomsorgen som skal iverksette programmet. Videre presiseres at programmet skal gjennomføres i prøvetiden fastsatt av retten.

Til § 13 Saksforberedende møter

Etter bestemmelsen kan retten beslutte at det skal avholdes saksforberedende møter, for eksempel oppstartssamtale, avslutningssamtale mv. Dette vil bli regulert nærmere i retningslinjer.

Til § 14 Reaksjon på brudd

Det foreslås redaksjonelle endringer og endringer som følge av den nye organiseringen. Bestemmelsen tydeliggjør at domfelte plikter å overholde vilkår fastsatt av retten, og at brudd på vilkår kan medføre reaksjon. Videre er manglende oppmøte hos kriminalomsorgen eller eksterne samarbeidspartnere å anse som brudd. Det samme gjelder for sent oppmøte eller oppmøte i påvirket tilstand. Det anses også som brudd dersom domfelte nekter å underkaste seg kontrolltiltak med sikte på å påse at fastsatte vilkår overholdes.

Ved brudd som ikke regnes som alvorlige, kan domfelte gis en skriftlig advarsel. En totalvurdering av domfeltes progresjon er imidlertid viktigere enn enkeltstående brudd, for eksempel brudd på møteplikten. Ved vurderingen må det derfor ses hen til bruddets art, om det dreier seg om et enkeltstående tilfelle og hvor langt domfelte er kommet i sin rehabilitering. Det foreslås at bestemmelsen reflekterer dette.

Kriminalomsorgen må vurdere om det er grunnlag for å begjære rettens avgjørelse om tilbakeføring til en mer restriktiv fase i programmet, eventuelt rettens avgjørelse etter straffeloven § 39.

Kriminalomsorgen skal varsle påtalemyndigheten når den begjærer rettens avgjørelse, jf. forskriften § 9.

Til § 15 Straffbar handling

Bestemmelsen viderefører gjeldende § 12. Bestemmelser som allerede er fastsatt i lov foreslås utelatt.

Til § 16 Utfyllende bestemmelser

Kongens myndighet etter straffeloven § 38 er delegert til Justis- og beredskapsdepartementet. Forslag til endring eller utfyllende bestemmelser skal avklares med berørte departementet før forslaget vedtas.

Til § 17. Ikrafttredelse

Forskriften settes i verk fra .....Fra samme tidspunkt oppheves

- forskrift av 16. desember 2005 nr. 1518 om prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll
- forskrift av 12. februar 2016 nr. 152 om forlengelse av prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll

7. Forslag til ny forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll

Forskrift om narkotikaprogram med domstolskontroll, fastsatt ved kgl.res. xx med hjemmel i lov 2. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) § 38 kan lyde:

§ 1 Formål

Narkotikaprogram med domstolskontroll har som formål å forebygge ny kriminalitet og fremme domfeltes rehabilitering. Programmet skal også bidra til å styrke og samordne de praktiske hjelpe- og behandlingstilbudene for personer med rusmiddelproblemer som omfattes av ordningen.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder gjennomføring av narkotikaprogram med domstolskontroll fastsatt av retten som vilkår for betinget dom i medhold av straffeloven § 37 første ledd bokstav f.

§ 3 Målgruppe

Forskriften gjelder for rusavhengige som er dømt for overtredelser av straffeloven § 231 første ledd og § 232, legemiddeloven § 31 annet ledd. Forskriften omfatter også personer som er dømt for lovbrudd begått under påvirkning av illegale rusmidler og lovbrudd begått for å finansiere eget rusmiddelmisbruk.

§ 4 Forvaltningssamarbeid

Kriminalomsorgen har ansvar for å tilrettelegge og gjennomføre narkotikaprogram med domstolskontroll i samarbeid med andre offentlige etater som kan bidra til et helhetlig behandlings- og rehabiliteringstilbud for den enkelte domfelte.

Kriminalomsorgen skal legge til rette for at samarbeidende etater skal kunne yte sine lovbestemte tjenester til domfelte, og for at domfelte skal få del i tjenestene.

§ 5 Personundersøkelse

Påtalemyndigheten eller retten kan beslutte personundersøkelse av siktede etter straffeprosessloven kapittel 13. I beslutningen skal det opplyses at det ønskes en vurdering av siktede med tanke på narkotikaprogram med domstolskontroll. Det skal alltid foreligge personundersøkelse forut for dom hvor det kan være aktuelt å fastsette vilkår om narkotikaprogram. Kriminalomsorgen har ansvaret for å utarbeide personundersøkelse.

§ 6 Samtykke

Samtykke til gjennomføring av narkotikaprogram med domstolskontroll skal fremgå av samtykkeerklæring som også skal inneholde nødvendige fritak fra taushetsplikt.

Samtykkeerklæringen skal underskrives av siktede i forbindelse med personundersøkelsen, jf. § 5.

Før samtykkeerklæringen underskrives, skal kriminalomsorgen gi siktede utførlig informasjon om ordningen med narkotikaprogram, hvordan programmet gjennomføres og hva samtykket innebærer. Informasjonen skal omfatte konsekvensene av eventuelle brudd på vilkår og av at samtykke til å delta i programmet trekkes tilbake.

Samtykket kan trekkes tilbake på ethvert tidspunkt. Dersom samtykket trekkes tilbake etter domsavsigelsen, skal kriminalomsorgen særskilt informere domfelte om konsekvensene av dette før begjæring om omgjøring sendes retten.

Dersom siktede eller domfelte er mindreårig, gjelder reglene om partsrettigheter for verger i straffeprosessloven §§ 83 - 84.

§ 7 Gjennomføringsplan. Vilkår

Før saken fremmes for retten, skal det utarbeides en overordnet plan for gjennomføring av den første fasen av programmet. Planen skal inneholde forslag til innhold og vilkår for gjennomføringen, jf. forskriften § 8 og straffeloven § 37.

Gjennomføringsplanen skal utarbeides i samarbeid med den domfelte.

Gjennomføringsplanen skal utformes slik at den gir den domfelte klarhet og forutsigbarhet når det gjelder forutsetninger og vilkår for å delta i programmet.

Gjennomføringsfasene, innholdet i disse og vilkårene for forflytning mellom de ulike faser skal fremgå av gjennomføringsplanen.

Kriminalomsorgen skal følge opp gjennomføringsplanen og kontrollere at fastsatte vilkår overholdes.

§ 8 Innhold

Innholdet i narkotikaprogrammet skal tilpasses den enkeltes særlige behov for tiltak som kan bidra til å redusere faren for ny kriminalitet og fremme domfeltes rehabilitering.

Innholdet skal være et resultat av kriminalomsorgens og samarbeidende etaters faglige vurderinger og utarbeides i samarbeid med

domfelte. Innholdet skal tilrettelegges i samsvar med vilkår som fastsettes av domstolen i medhold av straffeloven § 37.

Det skal tilrettelegges for et intensivt program med faste og hyppige avtaler som ivaretar formålet med programmet. Programmet skal inneholde obligatoriske tiltak, inkludert krav om jevnlig ruskontroll, som er felles for alle domfelte, og individuelle tiltak som planlegges i samarbeid med den enkelte.

Dersom det foreligger en individuell plan for domfelte etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-1, spesialisthelsetjenesteloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1 eller sosialtjenesteloven § 28, skal programmet forsøkes samordnet med den individuelle planen.

§ 9 Domstolskontroll

Domstolen skal delta i gjennomføringen av programmet når det er behov for rettens avgjørelser etter straffeloven § 39 eller ved vurdering av overgang til en ny fase i programmet, jf. forskriften § 11.

Domstolen skal ved sine avgjørelser se hen til domfeltes progresjon, om programmet gjennomføres etter forutsetningene og om fastsatte vilkår overholdes.

Kriminalomsorgen skal varsle påtalemyndigheten når den begjærer rettens avgjørelse etter første ledd.

§ 10 Krav til domfelte

Den domfelte skal gjennomføre narkotikaprogrammet etter nærmere anvisning fra kriminalomsorgen. Den domfelte skal:

- a) møte til fastsatt tid og sted til alle avtaler med involverte etater under gjennomføringen
- b) møte upåvirket av berusende eller bedøvende midler, med mindre medikamentene er foreskrevet av lege som tiltak i et behandlingsopplegg
- c) gi opplysninger om sitt bosted og andre forhold av betydning for gjennomføringen av programmet.
- d) ikke begå ny straffbar handling i gjennomføringstiden
- e) vise evne og vilje til å forandre rusadferd og til å gjøre en innsats for å endre livsførsel

Den domfelte skal ikke vise en atferd som kan:

- a) true sikkerheten til personer som deltar under gjennomføringen
- b) påvirke miljøet på en særlig negativ måte

Domfelte skal selv dekke reiseutgiftene ved gjennomføring av programmet. Kriminalomsorgen kan dekke utgiftene dersom domfelte ikke selv har midler.

§ 11 Gjennomføringsfaser

Narkotikaprogrammet gjennomføres i fire faser. Fasene betegnes iverksettingsfasen, stabiliseringsfasen, ansvarsfasen og videreføringsfasen. Fasene fastsettes etter en individuell vurdering og en realistisk progresjon.

Forslag til innhold og vilkår for første fase skal fremgå av personundersøkelsen.

Ved begjæring til retten om overgang til en ny fase i programmet skal kriminalomsorgen foreslå vilkår og innhold i kommende fase. Domfelte skal gis anledning til å uttale seg.

Finner retten at den domfeltes forhold gir grunn til det kan retten, etter begjæring fra kriminalomsorgen, avsi kjennelse om at den domfelte skal komme videre til neste fase i programmet. Narkotikaprogrammets faser, innholdet i disse og vilkårene for forflytning mellom de ulike fasene, skal fremgå av rettens avgjørelser.

§ 12 Gjennomføringstid

Narkotikaprogrammet skal iverksettes av kriminalomsorgen så snart som mulig etter at fullbyrdingsordre er mottatt.

Kriminalomsorgen skal meddele domfelte pålegg om å møte til fastsatt tid og sted slik at gjennomføringen kan påbegynnes.

Programmet skal gjennomføres i prøvetiden fastsatt av retten. I særlige tilfeller kan domstolen bestemme at narkotikaprogrammet avsluttes før utløpet av prøvetiden.

§ 13 Saksforberedende møter

Retten kan bestemme at det skal avholdes saksforberedende møter.

§ 14 Reaksjon på brudd

Domfelte skal overholde vilkår fastsatt av domstolen i medhold av straffeloven §§ 34-37.

Det anses som brudd dersom domfelte unnlater å møte, kommer for sent, eller møter påvirket til avtaler med kriminalomsorgen eller eksterne samarbeidsparter. Det samme gjelder dersom vedkommende nekter å underkaste seg kontrolltiltak for å avdekke brudd på vilkår.

Sak om brudd på vilkår for narkotikaprogram med domstolskontroll skal behandles raskt. Reaksjonen skal så vidt mulig støtte hensynet til domfeltes rehabilitering.

Ved brudd som ikke regnes som alvorlig, kan kriminalomsorgen gi domfelte en skriftlig advarsel om mulige følger av gjentatte brudd. Kriminalomsorgen kan også beslutte innskjerping av kontrolltiltak.

Kriminalomsorgen skal vurdere om det er grunnlag for å begjære rettens avgjørelse om at domfelte skal tilbakeføres til en mer restriktiv fase av programmet, eventuelt avgjørelse etter straffeloven § 39.

§ 15 Straffbare handlinger

Kriminalomsorgen skal varsle politi eller påtalemyndighet dersom den blir kjent med at domfelte begår straffbare handlinger i prøvetiden. Det er påtalemyndigheten som fremmer straffesaken for retten.

§ 16 Endring og utfyllende bestemmelser

Justis- og beredskapsdepartementet kan endre forskriften og gi utfyllende bestemmelser i samsvar med straffeloven § 38 tredje punktum.

§ 17 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft [dato]. Fra samme tidspunkt oppheves

- forskrift av 16. desember 2005 nr. 1518 om prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll
- forskrift av 12. februar 2016 nr. 152 om forlengelse av prøveordning med narkotikaprogram med domstolskontroll

8. Forslag til endring i straffeprosessloven § 12

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endring:

§ 12 nytt annet ledd kan lyde:

« Kongen avgjør hvilke tingretter som skal ha ansvar for oppfølging av betinget dom med vilkår om narkotikaprogram med domstolskontroll, idømt i medhold av straffeloven § 37 første ledd bokstav f, jf. § 38».